

Svet
Evropske unije

Bruselj, 17. november 2023
(OR. en)

15509/23

LIMITE

EJUSTICE 56
JAI 1487
JURINFO 12

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Evropska strategija za e-pravosodje za obdobje 2024–2028 – odobritev

1. Strategija in akcijski načrt za e-pravosodje za obdobje 2019–2023 se iztekata, zato so se delegacije strinjale, da bi bila za napredek na področju e-pravosodja koristna tudi strategija za prihodnja leta.

2. V obdobju 2019–2023 so si Svet Evropske unije, Evropska komisija in Evropski parlament močno prizadevali za pospešitev procesa digitalizacije in spodbujanje uporabe digitalnih storitev v e-pravosodju. Poudarek je bil na zakonodajnih ukrepih, s katerimi se je zaključilo več zakonodajnih pobud, kot so uredba¹ o računalniško podprtem sistemu za čezmejno elektronsko izmenjavo podatkov na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah (sistem e-CODEX), ki je zagotovila ustrezen okvir za izmenjavo pravosodnih informacij prek varnih storitev, uredbi o vročanju pisanj² in pridobivanju dokazov³, s katerima je bila za zadevno komunikacijo omogočena uporaba decentraliziranega sistema informacijske tehnologije z interoperabilnimi točkami dostopa na podlagi sistema e-CODEX, uredba o e-dokazih⁴ ter predvsem uredba in direktiva o digitalizaciji čezmejnega pravosodnega sodelovanja in dostopa do pravnega varstva (v nadaljnjem besedilu: sveženj za digitalizacijo)⁵.
3. Navedene zakonodajne pobude in druge zakonodajne akte, ki spodbujajo digitalizacijo pravosodja, spremljajo številne nezakonodajne pobude.
4. Delegacije so menile, da bi strategija e-pravosodja prispevala k izvajanju navedenih zakonodajnih in nezakonodajnih pobud ter omogočila napredek na novih ali komplementarnih področjih.

¹ Uredba (EU) 2022/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o računalniško podprtem sistemu za čezmejno elektronsko izmenjavo podatkov na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah (sistem e-CODEX) ter spremembi Uredbe (EU) 2018/1726, UL L 150, 1.6.2022, str. 1–19.

² Uredba (EU) 2020/1784 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj) (prenovitev), UL L 405, 2.12.2020, str. 40–78.

³ Uredba (EU) 2020/1783 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (pridobivanje dokazov) (prenovitev), UL L 405, 2.12.2020, str. 1–39.

⁴ Uredba (EU) 2023/1543 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2023 o evropskem nalogu za posredovanje in evropskem nalogu za zavarovanje elektronskih dokazov v kazenskih postopkih ter za izvrševanje zapornih kazni po kazenskem postopku, UL L 191, 28.7.2023, str. 118–180.

⁵ Dok. PE-CONS 50/23 oziroma PE-CONS 51/23, ki naj bi bila sprejeta na naslednjem zasedanju Sveta PNZ 4. decembra 2023.

5. Po delavnici, ki jo je organiziralo češko predsedstvo, je švedsko predsedstvo v okviru Delovne skupine za e-pravosodje začelo razprave o pristopu k novi strategiji na področju e-pravosodja. Te razprave so se nadaljevale v času španskega predsedstva, ki je nadaljevalo dejansko oblikovanje besedila in besedilo predstavilo delegacijam v okviru Delovne skupine za e-pravosodje.
6. Nova strategija določa načela in cilje razvoja e-pravosodja v EU v naslednjih petih letih, skupaj z ukrepi, potrebnimi za njeno uresničitev, določa pa tudi, kako bo v prihodnosti organizirano nadaljnje ukrepanje.
7. Delovna skupina za e-pravosodje je o osnutku strategije na tehnični ravni razpravljala na treh sejah. Delegacije so dogovor o besedilu strategije dosegle na zadnji seji in po neuradnem tistem postopku v tednu, ki se je začel 13. novembra 2023.
8. Odbor stalnih predstavnikov naj zato:
- potrdi dogovor o besedilu in
 - Svetu priporoči, da odobri priloženo evropsko strategijo za e-pravosodje za obdobje 2024–2028.

Evropska strategija za e-pravosodje za obdobje 2024–2028

I. UVOD

1. V naslovu V Pogodbe o delovanju Evropske unije (členi 67–89) je določena vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice, v okviru katerega je še posebej pomembna uporaba Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina).
2. Kot del območja svobode, varnosti in pravice je dostop do pravnega varstva ena od temeljnih pravic v Evropski uniji, zapisana v členu 6 Evropske konvencije o človekovih pravicah in členu 47 Listine, ki zagotavlja pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča.
3. V zadnjih letih se je predvsem zaradi pandemije COVID-19 občutno povečala uporaba tehnoloških sredstev in orodij, zato so se povečala tudi pričakovanja v zvezi z digitalnimi storitvami.
4. Pravosodni sistem kot ponudnik bistvenih javnih storitev sprejema digitalizacijo in s tem povezane izzive. Z digitalizacijo pravosodnega sistema naj bi olajšali in izboljšali dostop do pravnega varstva, povečali uspešnost in učinkovitost pravosodnega sistema ter olajšali delo pravosodnih delavcev¹, hkrati pa pravosodni sistem bolj približali državljanom in tako ponudili boljše pravosodne storitve za vse.

¹ Pravosodni delavci vključujejo vse strokovnjake, ki delujejo na področju pravosodja, vključno z delavci v pravni stroki.

A. Kontekst

5. Strategija in akcijski načrt za e-pravosodje za obdobje 2019–2023 sta vsebovala tri strateške cilje: dostop do informacij na področju pravosodja, elektronsko komunikacijo med pravosodnimi organi, državljani in pravosodnimi delavci ter interoperabilnost med pravosodnimi aplikacijami in področji.
6. V sporočilu Evropske komisije o digitalizaciji pravosodja v Evropski uniji² je poudarjeno, da sta dostop do pravnega varstva in lajšanje sodelovanja med državami članicami med glavnimi cilji območja svobode, varnosti in pravice Evropske unije.
7. Da bi dosegli te cilje, so si Svet Evropske unije, Evropska komisija in Evropski parlament močno prizadevali za pospešitev procesa digitalizacije in spodbujanje uporabe digitalnih storitev v e-pravosodju.
8. V skladu s sporočilom je bilo delo Evropske unije na področju e-pravosodja usmerjeno predvsem na zakonodajne ukrepe.
9. S sprejetjem uredbe o računalniško podprtem sistemu za čezmejno elektronsko izmenjavo podatkov na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah (sistem e-CODEX)³ je bil zagotovljen ustrezen okvir za izmenjavo pravosodnih informacij prek varnih storitev,

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Digitalizacija pravosodja v Evropski uniji – Zbirka orodij za izkoriščanje priložnosti, COM(2020) 710 final.

³ Uredba (EU) 2022/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o računalniško podprtem sistemu za čezmejno elektronsko izmenjavo podatkov na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah (sistem e-CODEX) ter spremembi Uredbe (EU) 2018/1726, UL L 150, 1.6.2022, str. 1–19.

10. Uredbi o vročanju pisanj⁴ in pridobivanju dokazov⁵ vzpostavljata pravni okvir za digitalizacijo teh dveh instrumentov pravosodnega sodelovanja v civilnih in gospodarskih zadevah, v skladu s katerim bo uporaba decentraliziranega sistema informacijske tehnologije z interoperabilnimi točkami dostopa na podlagi sistema e-CODEX za ustrezno komunikacijo obvezna od maja 2025.
- Uredba o e-dokazih⁶ je nadaljnji instrument sodelovanja, ki digitalizira komunikacijo v kazenskih zadevah.
11. Uredba in direktiva o digitalizaciji čezmejnega pravosodnega sodelovanja in dostopa do pravnega varstva (v nadaljnjem besedilu: sveženj za digitalizacijo)⁷ sta ključna stebra, na katerih bo v prihodnjih letih temeljilo e-pravosodje. Izvajanje teh pravnih aktov bo glavna prednostna naloga v obdobju, ki ga zajema ta strategija. O izvedbenih aktih za 24 pravnih instrumentov, ki jih zajema sveženj za digitalizacijo, bo treba razpravljati v odborih s predstavniki držav članic. Decentralizirani sistem informacijske tehnologije za te instrumente bo treba vzpostaviti prek nacionalnih točk dostopa, ki bodo povezovale posamezne referenčne izvedbene programske opreme in/ali nacionalne rešitve. Hkrati bi bilo treba načela elektronske komunikacije in evropsko točko elektronskega dostopa iz svežnja za digitalizacijo obravnavati kot podlago za vsako novo zakonodajno pobudo v Evropi.

⁴ Uredba (EU) 2020/1784 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj) (prenovitev), UL L 405, 2.12.2020, str. 40–78.

⁵ Uredba (EU) 2020/1783 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (pridobivanje dokazov) (prenovitev), UL L 405, 2.12.2020, str. 1–39.

⁶ Uredba (EU) 2023/1543 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2023 o evropskem nalogu za posredovanje in evropskem nalogu za zavarovanje elektronskih dokazov v kazenskih postopkih ter za izvrševanje zapornih kazni po kazenskem postopku, UL L 191, 28.7.2023, str. 118–180.

⁷ PE-CONS 50/23 oziroma PE-CONS 51/23.

12. Zaradi svežnja za digitalizacijo bodo lahko fizične ali pravne osebe in njihovi pravni zastopniki komunicirali elektronsko prek evropske točke elektronskega dostopa. Organi bodo lahko prek varnih in zanesljivih digitalnih kanalov izmenjevali podatke o civilnih, gospodarskih in kazenskih zadevah s čezmejnimi posledicami.
13. Navedene zakonodajne pobude in druge zakonodajne akte, ki spodbujajo digitalizacijo pravosodja, spremlja več ustreznih nezakonodajnih pobud, vključno s konsolidacijo uporabe in razvoja sistema e-CODEX, katerih upravljanje in vzdrževanje bo zaupano agenciji eu-LISA, potem ko bo Evropska komisija izjavila, da je bil postopek predaje/prevzema leta 2024 uspešno zaključen.
14. Enako pomembna bo vloga držav članic, saj povezava s sistemom e-CODEX ostaja v nacionalni pristojnosti. Medsebojna povezanost dodatnih nacionalnih sistemov prek sistema e-CODEX dokazuje, da lahko pristojni organi, pravni strokovnjaki ter fizične ali pravne osebe komunicirajo hitro, varno in zanesljivo. Digitalni sistem za izmenjavo e-dokazov (eEDES), ki temelji na sistemu e-CODEX, se razvija v referenčno izvedbeno programsko opremo, izmenjava instrumentov, kot so evropski preiskovalni nalogi, med različnimi državami članicami pa dejansko že poteka.
15. Vse navedeno kaže na pomemben zagon na področju e-pravosodja in postopni prehod s pristopa, temelječega na prostovoljnem sodelovanju v pobudah za digitalizacijo, na obvezni pristop, temelječ na zakonodajnih aktih, ki zagotavljajo večjo pravno varnost. Viden je tudi napredek, dosežen pri krepitvi digitalizacije pravosodja v Evropski uniji.

16. Evropska unija se nedvomno še vedno sooča z izzivi pri nadaljnji digitalizaciji pravosodja. Ti izzivi so hkrati pomembna priložnost in države članice bi bilo treba spodbujati, naj si še naprej prizadevajo za posodobitev pravosodnih sistemov. Pri tem sta bistvenega pomena trden pravni okvir in vse večja zrelost nekaterih ključnih e-sistemov.

B. Področje uporabe

17. Ta strategija se uporablja za vse države članice in bi morala služiti kot navdih za vse akterje Evropske unije, vključene v proces digitalne preobrazbe na področju pravosodja.
18. Uporablja se od leta 2024 do leta 2028. Glede na hitrost tehnološkega razvoja bi bil koristen pregled, ki bi omogočil prilagoditev strateških ciljev in z njimi povezanih ukrepov. Zato bi bilo treba v drugi polovici leta 2026 izvesti oceno in morebitno revizijo, da bi se po potrebi prilagodili nastajajočim izzivom in zmogljivostim.

C. Namen strategije

19. Ta strategija bi morala usmerjati sedanjo digitalno preobrazbo na področju pravosodja po vsej Evropski uniji.
20. Cilj te strategije je zlasti opredeliti strateške in operativne cilje ter načela, ki bi jih bilo treba upoštevati pri izvajanju tega procesa digitalne preobrazbe, vzpostaviti organizacijske in metodološke ukrepe, opredeliti ključne dejavnike, ki lajšajo in spodbujajo digitalizacijo, ter spodbujati mehanizme za lažje usklajevanje in spremljanje napredka pri pobudah na področju e-pravosodja.

21. Razmisliti bi bilo treba o posebnih ukrepih v zvezi z vprašanji, ki se pojavljajo v okviru digitalne preobrazbe (videokonference, digitalne datoteke itd.), hkrati pa omogočiti prožnost pri vključevanju novih ukrepov v odziv na izzive in priložnosti, ki jih prinašajo nastajajoče tehnologije, kot je umetna inteligenca.
22. Predvsem bi si bilo treba za te cilje vzporedno prizadevati v civilnem in kazenskem pravosodju, ob upoštevanju konkretnih posledic za digitalno preobrazbo na teh dveh področjih pravosodja.
23. Treba bi bilo predvideti postopek spremljanja teh ciljev in z njimi povezanih ukrepov, da bi ocenili njihovo izvajanje in učinkovitost. Zato bi bilo koristno vzpostaviti mehanizem za skupno spremljanje, da bi analizirali in ocenili napredek. To skupni postopek bi moral omogočiti spremljanje napredka s primerjanjem informacij o ustreznih projektih in pobudah, ki se financirajo iz finančnih programov Evropske unije ali na nacionalni ravni, ter olajšati izmenjavo informacij med državami članicami.
24. Digitalizacija pravosodja z zmanjšanjem stroškov, povezanih z dostopom do sodnega varstva in delovanjem pravosodnih sistemov, prinaša konkretne in trajne koristi, vendar bo za naložbe v različne ukrepe morda potrebno zagotoviti financiranje. Države članice bi morale imeti možnost, da zaprosijo za financiranje ukrepov, povezanih z digitalizacijo pravosodja, prek različnih finančnih instrumentov, vključenih v večletni finančni okvir. Na ravni Evropske unije bi bilo treba olajšati dostop do financiranja.

II. NAČELA

A. Bistvena načela

a. Spoštovanje temeljnih pravic in načel

25. Za spodbujanje digitalizacije je treba posebno pozornost nameniti učinkovitosti zaščite, ki jo zagotavljajo obstoječe temeljne pravice. Pobude v okviru digitalne preobrazbe pravosodja morajo spoštovati neodvisnost sodstva in pravno državo, ki je ena od bistvenih vrednot, na katerih temelji Evropska unija v skladu s členom 2 Pogodbe o Evropski uniji in ki so skupne vsem državam članicam. Pri takih pobudah bi bilo treba natančno oceniti, v kolikšni meri varujejo pravice vseh oseb. Ukrepati bi bilo treba zlasti v kontekstu kazenskega pravosodja, kjer bi uporaba komunikacijskih tehnologij na daljavo lahko resno ogrozila temeljne pravice osumljenih in obdolženih oseb, zlasti pravico do poštenega sojenja, pravico, da so navzoče na sojenju, in pravico do obrambe. Poleg tega se lahko zaradi inovativnih tehnologij pojavijo povsem novi izzivi in tveganja, na primer kršitve kibernetске varnosti, poglobljanje digitalnega razkoraka ali nezavedno diskriminacijo zaradi pristranskih algoritmov ali naborov podatkov.

b. Dostop do pravnega varstva

26. Dostop do pravnega varstva je naslednja temeljna pravica in ključni element pravne države. Digitalna preobrazba je v zadnjih desetletjih korenito spremenila življenja ljudi in tako bo tudi v prihodnje. Pravosodni sistemi se tem spreminjajočim se zahtevam prilagajajo in državljanom in državljkam ponujajo ustrezne tehnološke možnosti. Nadaljnja digitalizacija pravosodnih sistemov držav članic in uporaba umetne inteligence v teh sistemih imata ogromen potencial za nadaljnje olajšanje in izboljšanje dostopa do pravnega varstva za vse po vsej Evropski uniji. V nekaterih primerih se lahko umetna inteligenca uporablja za namene z nizkim tveganjem in je zelo koristna tako za državljane kot za pravosodne organe.

c. Osredotočenost na ljudi

27. V skladu z deklaracijo o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje⁸ bi morala biti vsa prizadevanja na področju digitalizacije pravosodja osredotočena na potrebe ljudi. Človek je v središču digitalne preobrazbe v Evropski uniji.
28. Storitve, osredotočene na ljudi, so dostopne vsem, prilagojene potrebam ljudi in izpolnjujejo visoke standarde kakovosti. Treba bi bilo enakovredno zadovoljiti potrebe vseh ljudi, tudi tistih, ki nimajo digitalnih spretnosti ali orodij, in sicer z omogočanjem učinkovitega sodelovanja in udeležbe v sodnih postopkih. Zato bosta preusmeritev pozornosti na perspektivo ljudi ter izboljšanje dostopnosti, učinkovitosti in preglednosti pravosodnih sistemov bistvena za krepitev zaupanja med ljudmi in javnimi institucijami.

⁸ COM(2022) 28 final.

d. Premoščanje digitalnega razkoraka

29. Za spodbujanje pravičnega in uravnoveženega pravosodja po vsej Evropi je bistveno zmanjšati digitalni razkorak, ki ustvarja neenakost pri dostopu do pravnega varstva. To ni le potencialni vir izključenosti državljanov, temveč tudi ovira pri uveljavljanju njihovih pravic. To načelo zajema tudi potrebo po prizadevanjih za usklajeno raven digitalizacije pravosodja v vseh državah članicah EU. Z izmenjavo najboljših praks in prizadevanj lahko skupaj pospešimo digitalno preobrazbo pravosodja, hkrati pa ohranimo perspektivo, osredotočeno na ljudi, ter zagotovimo varstvo in spoštovanje pravic vseh.

e. Digitalno opolnomočenje uporabnikov

30. 46 % evropskih državljanov⁹ trenutno nima osnovnih digitalnih spretnosti in virov. Da bi lahko v celoti izkoristili svoje pravice in priložnosti, bi jim bilo treba zagotoviti digitalne spretnosti, potrebne za dostop do digitalnih storitev. Digitalna preobrazba pravosodja mora zato vključevati digitalno opolnomočenje uporabnikov in krepitev njihovih zmogljivosti. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti usposabljanju pravosodnih delavcev. Spodbujanje uporabe digitalnih orodij in virov med pravosodnimi delavci, jim bo omogočilo, da se bodo lahko bolje znašli v nacionalnih in evropskih pravnih okvirih, s čimer bo zagotovljena skladnost.

f. Trajnostna naravnost

31. Vsako storitev e-pravosodja bi bilo treba izvajati in upravljati trajnostno, kar pomeni tako, da je mogoče dolgoročno predvideti in ohraniti njene gospodarske, okoljske in socialne učinke.

⁹[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i\\$DV_317/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i$DV_317/default/table?lang=en)

B. Operativna načela

a. Načelo „samo enkrat“

32. Pri zagotavljanju sodnih storitev bi bilo treba posebno pozornost nameniti načelu „samo enkrat“, da bi se izognili nepotrebnim postopkom in nepotrebnim bremenom za državljane ter poskušali ponovno uporabiti, kjer je to mogoče, še vedno veljavne informacije, vnesene v sistem. Pri uporabi načela „samo enkrat“ je treba spoštovati pravico do zasebnosti podatkov in pravico do pozabe.

b. Privzeto digitalno

33. S sprejetjem pristopa „privzeto digitalno“ bodo poenostavljeni postopki, zmanjšana birokracija in izboljšana splošna učinkovitost sodnih postopkov. Digitalizacija pravnih storitev bo utrla pot dostopnejšemu in uporabniku prijaznejšemu pravosodnemu sistemu, kar bo koristilo tako pravnim strokovnjakom kot širši javnosti. Ta novi pravosodni sistem bi bilo treba zasnovati kot digitalno storitev, čeprav je treba ohraniti tudi nedigitalne alternative, da bi tistim, ki ne sodelujejo v celoti v tehnološkem razvoju, zagotovili učinkovito pravno varstvo in dostop do njega.

c. Interoperabilnost in kibernetska varnost

34. V svetu, v katerem informacije prosto krožijo, je ključnega pomena zagotavljanje interoperabilnosti med pravosodnimi sistemi¹⁰. Dajanje prednosti interoperabilnosti bo omogočilo nemoteno komunikacijo in izmenjavo podatkov med različnimi sistemi, izboljšalo usklajevanje in sodelovanje med različnimi pravnimi subjekti in institucijami ter tako odpravilo ovire med različnimi nacionalnimi pravnimi sistemi.

¹⁰ V zvezi s tem glej okvir interoperabilnosti IPE in načela evropskega okvira interoperabilnosti za evropske javne storitve.

35. Poleg tega interoperabilnost zmanjšuje tveganja za kibernetško varnost in učinke vezanosti, ki jih je mogoče odpraviti z usklajenim pristopom med državami članicami. Uporaba digitalnih tehnologij na področju pravosodja je zelo občutljiva zadeva, zato je treba upoštevati naj sodobnejše standarde na področju varnosti informacij in kibernetške varnosti¹¹ ter v celoti spoštovati zakonodajo o zasebnosti in varstvu podatkov.

d. Dinamično pravosodje

36. Pravosodje mora biti prožno in prilagodljivo spreminjajočim se potrebam družbe. Z upoštevanjem edinstvenih okoliščin posameznikov in institucij, vključno z njihovimi zmogljivostmi in spretnostmi, ter z učinkovitim obvladovanjem sprememb lahko vzpostavimo odpornejši in odzivnejši pravosodni sistem, ki se bo prilagajal potrebam in pričakovanjem uporabnikov.
37. V tem procesu lahko imajo pomembno vlogo digitalne tehnologije in podatki. Digitalizacija, analiza podatkov in umetna inteligenca postajajo vse bolj vključene v pravosodne storitve, da bi izboljšali učinkovitost in uspešnost. Pandemija COVID-19 je otežila izvajanje pravosodnih storitev in pospešila njihovo digitalno preobrazbo, hkrati pa razkrila vprašanja, ki jih je sprožila ta sprememba.

e. Pravosodje, ki temelji na podatkih

38. Nedvomno je zelo pomembno, da odločitve temeljijo na podatkih. Zato bi morale pobude med drugim vključevati zbiranje in analizo podatkov, saj sta ključna za ustrezno usmerjanje ukrepov in hkratno obravnavanje morebitnih povezanih tveganj, kot ssta podatkovna ali tehnološka pristranskost.

¹¹ V zvezi s tem glej tudi Direktivo (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetške varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2).

39. Eden od ciljev bi moral biti tudi izboljšanje ravni preglednosti pravosodnih sistemov, da bi se povečalo zaupanje ljudi v pravosodje. S spodbujanjem dostopa do odprtih pravosodnih podatkov je mogoče opolnomočiti ljudi in podjetja, s čimer se med drugim izboljšajo možnosti za samostojno reševanje sporov. Dostop do pravosodnih podatkov lahko prispeva tudi k sprejetju bolj ciljno usmerjenih ukrepov na podlagi opredeljenih potreb in izzivov ter pomaga pri pojasnjevanju sprejetih ukrepov. Pomembno je odpreti pravosodne podatke, da se omogočijo nove pobude in spodbudijo sinergije med njimi.

40. V vsakem primeru je treba zagotoviti ustrezno varstvo podatkov in kibernetско varnost.

f. Odprta koda

41. Evropska unija in države članice vse bolj priznavajo pomen oblikovanja in uporabe programske opreme na podlagi odprtokodnih licenc v okviru ustreznega okvira za varstvo podatkov. Koristi odprte kode, kot so nižji skupni stroški lastništva, spodbujanje inovacij ter boljša preglednost in interoperabilnost, so zelo pomembne za pravosodni sektor. Poleg tega lahko odprta koda prispeva k nadzoru organov kazenskega pregona in pravosodnih organov ter zaupanju vanje.

III. STRATEŠKI IN OPERATIVNI CILJI

42. Splošni cilj e-pravosodja mora biti vedno izboljšanje zagotavljanja pravosodnih storitev za javnost, da se olajša uveljavljanje pravice do učinkovitega sodnega varstva. Ob upoštevanju tega bi bilo treba uresničevati naslednje strateške cilje:

- (a) izboljšanje dostopa do digitalnega pravosodja
- (b) okrepitev digitalnega pravosodnega sodelovanja
- (c) izboljšanje učinkovitosti digitalnega pravosodja
- (d) spodbujanje inovativnega digitalnega pravosodja

43. Te strateške cilje je mogoče razdeliti na naslednje operativne cilje:

A. Izboljšanje dostopa do digitalnega pravosodja

44. Pri digitalnem pravosodju, osredotočenem na ljudi, je treba upoštevati vse akterje in njihove potrebe, pri čemer nihče ne sme biti zapostavljen. Ta strateški cilj je mogoče razdeliti na več operativnih ciljev.

i. Spodbujanje splošnega dostopa do digitalnega pravosodja

45. Dostop do pravnega varstva je temeljna pravica in eno od temeljnih načel pravne države. Zato bi moral biti ključni cilj zagotavljanje splošnega dostopa do pravnega varstva, vključno z digitalnim pravosodjem, v Evropski uniji.

46. Za olajšanje dostopa za vse so evropski portal e-pravosodje¹² in vse njegove pomožne storitve, vključno s prihodnjo evropsko točko elektronskega dostopa, zelo pomembni kot točka „vse na enem mestu“ za digitalne pravosodne storitve.

ii. Spodbujanje digitalnih pravosodnih storitev z dodano vrednostjo

47. Da bodo pravosodne storitve delovale in uporabnikom nudile resnično dodano vrednost, bi morale biti vedno zasnovane z vidika posameznikov in pravosodnih delavcev.

iii. Izboljšanje in promocija portala e-pravosodja in spletišča EUR-Lex

48. Portal e-pravosodja in EUR-Lex sta se izkazala za koristna pri lažšanju dostopa do pravnega varstva in izboljšanju učinkovitosti pravosodnih sistemov. Zagotavljata dostop do različnih informacij in gostita različne spletne sisteme. Na voljo sta v vseh uradnih jezikih Evropske unije.

¹² <https://e-justice.europa.eu/home?init=true&action=home&plang=sl>

49. V preteklosti so bila prizadevanja usmerjena v povečanje količine informacij, ki so na voljo na portalu e-pravosodje. Zdaj se je treba osredotočiti na izboljšanje strukture portala, da bo vsebina zlahka dostopna vsem, z uporabo preprostega jezika, ki ga lahko razumejo vsi. Cilj je privlačen, racionaliziran in dostopen portal e-pravosodje. Pomembno je, da države članice in Evropska komisija še naprej obveščajo o portalu in ga promovirajo osebam, podjetjem in pravosodnim delavcem.

iv. Premoščanje digitalnega razkoraka pri dostopu do digitalnega pravosodja

50. Da bi zagotovili splošni dostop do digitalnih pravosodnih storitev, je treba odpraviti vse obstoječe ovire, ki preprečujejo, da bi do teh storitev dostopali vsi ljudje pod enakimi pogoji.

51. Da bi dosegli ta cilj, je izjemno pomembno, da se že v fazi zasnove zagotavljata dostopnost digitalnih pravosodnih orodij in nediskriminacija pri dostopu do digitalnega pravnega varstva.

v. Opolnomočenje oseb, podjetij in pravosodnih delavcev

52. Dejavnosti za krepitev zmogljivosti in usposabljanja bodo uporabnikom pomagale izkoristiti priložnosti, ki jih prinaša digitalna preobrazba, ter jim zagotovile učinkovite in visokokakovostne javne storitve na področju pravosodja. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti začetnemu in nadaljnjemu usposabljanju pravosodnih delavcev ter tako podpreti razvoj digitalnih strokovnih spretnosti v skladu z evropskimi strategijami za usposabljanje v pravosodju.

B. Okrepitev digitalnega pravosodnega sodelovanja

53. Številni glavni cilji sodelovanja na področju digitalnega pravosodja so bili določeni v pravnih instrumentih, zlasti v svežnju za digitalizacijo.

54. Velik del prizadevanj držav članic bo v prihodnjih letih nujno namenjen izpolnjevanju ambicioznih ciljev iz navedenega svežnja, vendar se lahko v okviru nadaljnjega izboljševanja digitalnega pravosodnega sodelovanja pojavijo dodatni izzivi.

i. Izboljšanje čezmejne interoperabilnosti

55. Zakonodajni akti o digitalizaciji, kot sta sveženj za digitalizacijo in uredba e-CODEX, utirajo pot čezmejni pravosodni interoperabilnosti; v njih je predlagana digitalizacija več kot 20 instrumentov pravosodnega sodelovanja. Sveženj o digitalizaciji bi moral biti referenca za vso nadaljnjo zakonodajo na področju e-pravosodja v Evropski uniji.
56. Poleg tega uspešne pobude držav članic, ki izmenjujejo dejanske primere v zvezi z e-CODEX z uporabo nacionalnih sistemov ali referenčne izvedbene programske opreme, ki jo zagotavlja Evropska komisija, ponazarjajo stebre, s katerimi bo podprta digitalna preobrazba pravosodnih komunikacij. Glede na to je treba zagotoviti interoperabilnost na podatkovni in funkcionalni ravni med sistemi držav članic, pa tudi s sistemi institucij, agencij in organov Evropske unije.
57. Kot je bilo že omenjeno, bo ena od prednostnih nalog, ki jih je treba obravnavati, izvajanje svežnja za digitalizacijo. Za to bo treba sprejeti izvedbene akte za 24 pravnih instrumentov v civilnih, gospodarskih in kazenskih zadevah ter razviti ustrezne decentralizirane sisteme IT, ki vključujejo referenčno izvajanje in/ali nacionalno izvajanje. Ti izvedbeni akti bodo sprejeti v štirih sklopih do konca obdobja strategije leta 2028, ustrezni informacijski sistemi pa bodo začeli delovati dve leti po sprejetju zadevnega sklopa. Za doseg tega cilja bodo potrebne znatne naložbe Evropske komisije, držav članic in agencije eu-LISA v smislu časa in virov. Bistveno je, da se vsi akterji zavežejo tej nalogi in med drugim imenujejo strokovnjake, pristojne za razpravo o digitalizaciji ustreznih pravnih instrumentov.
58. Poleg tega bo standardizirana digitalizacija instrumentov pravosodnega sodelovanja utrla pot prihodnji interoperabilnosti pravosodja z drugimi področji.

ii. Komunikacijske storitve v realnem času

59. V razvijajočem se digitalnem svetu imajo komunikacijske storitve v realnem času ključno vlogo pri krepitvi digitalnega pravosodnega sodelovanja. Ena od teh storitev so videokonference, na katerih države članice že dosegajo napredek na nacionalni ravni ali na ravni Evropske unije.
60. Številni prihodnji izzivi, kot je identifikacija udeležencev, in pomen videokonferenc v svežnju za digitalizacijo zagotavljajo, da bo ta cilj še naprej pomemben tudi v prihodnjih letih. Drug primer je digitalno tolmačenje v realnem času z uporabo umetne inteligence, ki bi lahko ob spoštovanju temeljnih pravic zaslišane osebe pomagalo pravosodnim organom v okviru obravnav v živo in na daljavo, hkrati pa bi se izognili stroškom, zamudam in težavam pri identifikaciji tolmačev.

C. Izboljšanje učinkovitosti digitalnega pravosodja

61. Učinkovitost ima veliko vidikov, vendar vsi vodijo k boljši in bolj trajnostni Evropski uniji.
- i. Spodbujanje pravosodja, ki temelji na podatkih
62. Oblikovanje pravosodja, ki temelji na podatkih, bi bilo treba obravnavati kot medsektorski cilj, ki je ključnega pomena z več vidikov. Podatki so odlična priložnost za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti pravosodnega sektorja:
- (a) s splošnega vidika odpiranje pravosodnih podatkov ob upoštevanju pravil o varstvu podatkov spodbuja preglednost, ki je temeljna vrednota v Evropski uniji;
 - (b) z gospodarskega vidika odprti podatki omogočajo ustvarjanje novih poslovnih modelov, saj podatki oskrbujejo večino naših ključnih digitalnih dejavnikov, kot je umetna inteligenca.

- (c) Razvoj sistemov umetne inteligence je v veliki meri odvisen od celovite razpoložljivosti velikih, strukturiranih in strojno berljivih naborov podatkov. Pri odločanju o objavi teh podatkov je treba pozornost nameniti čim večjemu zmanjšanju nenamernih pristranskosti in tveganja nenamerne diskriminacije.
- d) S tehnološkega vidika pravosodne aplikacije in storitve, ki temeljijo na podatkih, olajšajo interoperabilnost.
- e) Z upravnega vidika pobude, ki temeljijo na podatkih, prispevajo k informiranemu odločanju in boljši izbiri prednostnih nalog.
- f) S socialnega vidika pobude, ki temeljijo na podatkih, prispevajo k poudarjanju koristi digitalnega pravosodja (na primer zmanjšanje emisij ogljika, zmanjšanje potovanj itd.).

ii. Tehnologije za izboljšanje učinkovitosti digitalnega pravosodja

63. Obstajajo tehnologije, ki očitno izboljšujejo učinkovitost na področju pravosodja. Kot neizčrpen seznam orodij za uspešno izboljšanje učinkovitosti je treba poudariti tehnologije, kot so anonimizacija sodnih odločb, samodejno dodeljevanje zadev, orodja za transkripcijo za evidentiranje postopkov in dokazov, ki jih zbere sodišče, robotska avtomatizacija postopkov in orodja za spletno reševanje sporov.

64. Te tehnologije in številne druge prispevajo k izboljšanju obstoječih postopkov in izboljšanju učinkovitosti pravosodja, saj pravosodnim delavcem omogočajo opravljanje nalog z višjo dodano vrednostjo.

iii. Spodbujanje digitalizacije nekaterih pravosodnih dejavnosti, ki se izvajajo v živo

65. Svet se hitro razvija v smeri popolne digitalizacije, področje pravosodja pa se mora prilagoditi tej realnosti. V zvezi s tem bo morda treba, kot neizčrpen seznam primerov, ponovno preučiti možnost pomoči državljanom v živo, obveznih upravnih postopkov v živo ali sodnih postopkov, ki se v celoti izvajajo v živo.

66. To ne pomeni, da je treba opustiti osebne stike. Osebni stik je v nekaterih primerih bistvenega pomena in ustvarja vtis človekoljubnega pravosodja. Vendar bi bilo treba bolj uporabljati digitalne kanale.

D. Spodbujanje inovativnega digitalnega pravosodja

67. Nove tehnologije ne smejo posegati v pravice posameznikov in jih je treba uporabljati ob polnem spoštovanju pravice do poštenega sojenja in pravice do obrambe, kot sta določeni v členih 47 in 48 Listine ter v členu 6 Evropske konvencije o človekovih pravicah.
68. V tem smislu je Evropska unija prevzela vodilno vlogo pri usklajevanju preobrazbenih tehnologij s temeljnimi pravicami in svoboščinami ter zagotavljanju zaščite pred morebitnimi tveganji.
- i. Vzvod inovativnih tehnologij
69. Temeljni cilj je med drugim sprejemanje inovativnih tehnologij kot priložnosti za približevanje pravosodja državljanom, izboljšanje delovanja sodišč in pomoč sodnikom pri njihovem vsakodnevnem delu. To bi bilo treba storiti na odgovoren način, spoštujoč pravila in vrednote Evropske unije.
- ii. Spodbujanje izmenjave inovativnih izkušenj
70. Inovacije se ne nanašajo samo na prelomne tehnologije in tehnologije v vzponu. Tudi drugačno ravnanje je vrsta inovacije, zlasti če vodi k izboljšavam na področju pravosodja.
71. Zato je lahko spodbujanje izmenjave inovativnih izkušenj med državami članicami vzajemno koristno na nacionalni in evropski ravni. Na primer, konference, ki so jih organizirala predsedstva Sveta po načelu rotacije, in spletni seminarji, ki jih organizira Evropska komisija, o različnih uporabah umetne inteligence na področju pravosodja ali drugih forumov, v katerih sodelujejo strokovnjaki, so bili na primer zelo uspešni.

72. Vse to bi moralo prinesiti oprijemljive koristi za vse (pravosodne delavce, podjetja, državljane, države članice in Evropsko unijo), pospešiti digitalno preobrazbo, izboljšati učinkovitost, omogočiti zbiranje dragocenih izkušenj, izboljšati dostop do pravosodnih informacij, olajšati obdelavo čezmejnih sodnih zadev ter uskladiti sodne koncepte in postopke po vsej Evropski uniji.
73. Pripravljalno telo Sveta Evropske unije, ki se ukvarja z e-pravosodjem, se je uveljavilo kot forum za razpravo o pomembnih vprašanjih v zvezi s pravnimi in dejanskimi izzivi. Eksponenten napredek na trgu pravnih tehnologij lahko spremeni način delovanja družbe in zlasti pravosodnega sistema. Temeljna vprašanja v zvezi z izvajanjem in uporabo transformativnih tehnologij bi morala obravnavati ustrezna delovna skupina.

IV. AKCIJSKI NAČRT

A. Namen

74. Cilj tega akcijskega načrta je opredeliti ukrepe, potrebne za doseganje ciljev strategije. V ta namen omogoča dinamično vključevanje ukrepov za uskladitev z dejavnostmi, ki se izvajajo, in dejavnostmi, ki so načrtovane za prihodnja leta ali pa še niso znane. Poleg tega vzpostavlja mehanizem, ki omogoča redno posodabljanje pobud, sprejetih za izpolnitev ciljev iz oddelka 3 te strategije.
75. V akcijskem načrtu so opredeljeni sedanji in pričakovani ukrepi ter delovna področja. Vsi ukrepi, projekti in pobude, ne glede na to, ali so vključeni v akcijski načrt ali načrtovani za vključitev, bi morali biti namenjeni doseganju teh ciljev, ob spoštovanju načel iz oddelka 2 te strategije.

76. Projekti in pobude na področju e-pravosodja temeljijo na prostovoljnem delovanju, razen v primerih, ko k temu zavezuje določen pravni instrument. Obvezni ukrepi (tisti, ki izhajajo iz pravnih aktov) in neobvezni ukrepi so povezani z enim ali več delovnimi področji.
77. Namen akcijskega načrta je zagotoviti nadaljevanje prizadevanj, začelih v okviru prejšnjega akcijskega načrta (akcijski načrt za obdobje 2019–2023), hkrati pa sprejeti prožnejši pristop. Namesto navajanja posebnih projektov in pobud je osredotočen na opredelitev ukrepov, v katere bi lahko vključili različne projekte in pobude.
78. Namen tega pristopa je bolje strukturirati delo v smislu sinergij, usklajevanja, spremljanja in poročanja, da se olajša splošno upravljanje in ohrani prožnost.

B. Opredelitev delovnih področij in ukrepov

79. Ključna delovna področja, ki so bila opredeljena na področju e-pravosodja, so naslednja:
- 1) e-CODEX: nadaljnji razvoj decentraliziranega sistema IT, vključno z interoperabilnostjo ter varnostnimi profili in značilnostmi
 - 2) Portal e-pravosodje: informacijske storitve in medsebojne povezave z zunanjimi viri
 - 3) Točke elektronskega dostopa: postopkovni portali in povezane storitve uporabniških vmesnikov
 - 4) Aplikacije v realnem času: storitve videokonferenc, strojne transkripcije in strojnega prevajanja, tolmačenja in drugih aplikacij v realnem času
 - 5) Podatki: pravo in sodna praksa; pravni in pravosodni podatki
 - 6) Umetna inteligenca in druge inovativne storitve IT na področju pravosodja
 - 7) Druga delovna področja

80. Ta delovna področja tematsko združujejo ukrepe, ki jih je treba sprejeti za doseganje ciljev strategije.
81. Splošno temeljno merilo za opredelitev novega ukrepa je njegova uskladitev s strateškim in operativnim ciljem. Ukrepi bi morali biti usmerjeni v doseganje teh ciljev.
82. Brez poseganja v prihodnjo vključitev novih ukrepov je v naslednji preglednici predstavljen izčrpen seznam opredeljenih ukrepov, razvrščenih po delovnih področjih, ki se že izvajajo ali so kratkoročno pričakovani. Glede na to, da velik del prihodnjih prizadevanj držav članic ter institucij in organov Evropske unije v prihodnjih temelji na pravnih aktih, nekateri ukrepi izhajajo neposredno iz njih.
83. Brez poseganja v akterje iz petega stolpca je treba upoštevati, da bi morala pristojna delovna skupina v skladu s svojim mandatom spremljati različne pobude Evropske unije na področju digitalizacije pravosodja.

Strateški cilji	Operativni cilji	Glavno delovno področje	Ukrepi	Akterji
A. Izboljšanje dostopa do digitalnega pravosodja	A.i. Spodbujanje splošnega dostopa do digitalnega pravosodja	2, 3	Oblikovanje, izvajanje in upravljanje evropske točke elektronskega dostopa in nacionalnih točk elektronskega dostopa	Komisija ¹³ /države članice ¹⁴
	A.ii. Spodbujanje digitalnih pravosodnih storitev z dodano vrednostjo	Vsa	Ocena koristi za končne uporabnike Zbiranje povratnih informacij uporabnikov	Komisija /države članice
	A.iii. Izboljšanje in promocija portala e-pravosodja in spletišča EUR-Lex	2, 5	Izboljšanje vsebine, dostopnosti in delovanja portala e-pravosodje	Komisija /države članice
		2, 5	Izboljšanje vsebine, dostopnosti in delovanja spletišča EUR-Lex	Urad za publikacije Evropske unije

¹³ Evropska komisija

¹⁴ Države članice EU

	A.iv. Premostitev digitalnega razkoraka pri dostopu do digitalnega pravosodja	7	Izboljšanje dostopnosti nacionalnih portalov in drugih storitev e-pravosodja	Komisija /d ržave članice
		2, 3, 4, 6	Pomagati uporabnikom s pomočjo pomočnikov za pogovore (klepetalni boti, vključno s tistimi, ki temeljijo na umetni inteligenci), da se državljanom olajša dostop do pravosodnih informacij	Komisija /d ržave članice
		Vsa	Podpora dostopu uporabnikov do materialnih sredstev IT	države članice
		7	Zagotavljanje enakega dostopa do digitalnih pravosodnih storitev po vsej EU	Komisija /d ržave članice
	A.v. Opolnomočenje oseb, podjetij in pravosodnih delavcev	7	Usposabljanje pravosodnih delavcev	Komisija /d ržave članice
		7	Dejavnosti za izboljšanje spretnosti uporabnikov za izboljšanje dostopa do pravosodja z digitalnimi sredstvi	Komisija /d ržave članice

B. Okrepitev digitalnega pravosodnega sodelovanja	B.i. Izboljšanje čezmejne interoperabilnosti	1	Zasnova in preskušanje novih primerov uporabe, ki olajšujejo interoperabilnost	države članice
		1, 3, 4	Izvajanje veljavne zakonodaje o čezmejnem pravosodnem sodelovanju (na primer uredbe o digitalizaciji in njenih izvedbenih aktov ter druge veljavne ali prihodnje zakonodaje EU)	države članice
		1, 3	Uporaba dostopovnih točk e-CODEX	države članice
		5	Medsebojno povezovanje registrov	Komisija /države članice
		1, 2, 5	Spodbujanje uporabe evropskega identifikatorja sodne prakse (ECLI ¹⁵)	Komisija /države članice
	B.ii. Komunikacijske storitve v realnem času		Promovirati digitalne sodne dvorane	države članice
		4	Izboljšanje interoperabilnosti videokonferenc (npr. skupne zahteve, standardi ali orodja za izvajanje obravnav na daljavo)	Komisija /države članice

¹⁵ Sklic na Sklepe Sveta o evropskem identifikatorju sodne prakse (ECLI) in minimalnem nizu enotnih metapodatkov za sodno prakso [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024(01))

C. Za učinkovitejše digitalno pravosodje	C.i. Spodbujanje podatkovno usmerjenega pravosodja	5	Izboljšanje zbiranja in uporabe pravnih in pravosodnih podatkov	države članice/Urad za publikacije
		5	Zagotavljanje odprtih podatkov in preglednosti	države članice/Urad za publikacije
	C.ii. Tehnologije za učinkovitost digitalnega pravosodja	2, 3	Izvajanje in spodbujanje uporabe elektronskih podpisov in žigov Ravnanje z identifikacijo in avtentifikacijo uporabnika Ravnanje s privolitvami uporabnika	Komisija /države članice Komisija /države članice Komisija /države članice
		2, 3	Omogočiti rešitve, ki omogočajo elektronsko plačevanje pristojbin	Komisija /države članice
		Vsa	Avtomatizacija pravosodnih dejavnosti	države članice
	C.iii. Spodbujanje digitalizacije nekaterih dejavnosti v živo v pravosodju	7	Razvoj in spodbujanje digitalnih postopkov na daljavo v pravosodju (kjer je to mogoče)	države članice

D. Spodbujanje inovativnega digitalnega pravosodja	D.i. Vzvod inovativnih tehnologij	6	Opredelitev področja uporabe in varna uporaba umetne inteligence na področju pravosodja, med drugim tudi: za anonimizacijo in psevdonimizacijo sodnih odločb; kot orodje za transkripcijo za snemanje postopkov in dokumentiranje dokazov, ki jih zbere sodišče (pretvorba govora v besedilo in besedila v govor); za prevod; za pravno analizo npr. sodne prakse in virov velepodatkov; za izračun pravic do odškodnine, npr. pravice potnikov ali podobno	Komisija /d ržave članice
	D.ii. Spodbujanje izmenjave inovativnih izkušenj	Vsa	Izmenjava najboljših praks v okviru pristojne delovne skupine Sveta in drugih forumov	države članice
		Vsa	Omogočanje in izmenjava informacij o nacionalnih in večdržavnih projektih	države članice
		Vsa	Olajšanje vzajemne uporabe in ponovne uporabe digitalnih rešitev med državami članicami	države članice
		Vsa	Priprava biltena za izmenjavo izkušenj o tekočih pobudah, najboljših praksah in najnovejšem razvoju dogodkov	Države članice/pre dsedstvo ¹⁶

¹⁶ predsedstvo Sveta Evropske unije

C. Opredelitev projektov in pobud

84. Merila za vključitev projekta ali pobude v podporo ukrepu so naslednja:

- a. Projekt ali pobuda mora dejavno prispevati k doseganju ciljev strategije in biti povezana s posebnim ukrepom.
- b. Projekt ali pobuda bo organizirana v okviru ustreznega delovnega področja, povezanega z operativnim ciljem. Če delovno področje ne obstaja, se razvrsti pod „druga delovna področja“.
- c. Projekt ali pobuda mora prinesiti koristi znotraj določenega delovnega področja za čim več držav članic. To pomeni, da bi bilo treba rezultate in pridobljene izkušnje deliti z vsemi državami članicami, ki sodelujejo na delovnem področju.
- d. Pri projektu ali pobudi bi bilo treba upoštevati pravila o poročanju, spremljanju in usklajevanju, ki so specifična za njegovo delovno področje.

85. Ta pristop se oddaljuje od metodologije prejšnjega akcijskega načrta, ki je vključeval izčrpen seznam projektov. Namesto tega daje prednost zmožnosti hitrega odzivanja na spreminjajoče se okoliščine, kot so uvedba novih pravnih aktov, tehnološke inovacije ali nepredvidene ovire.

V. Mehanizem za spremljanje

86. Namen te strategije je vzpostaviti podlago za mehanizem spremljanja, ki določa ustrezna merila za spremljanje projektov in pobud. Čeprav to vključuje dejavno sodelovanje držav članic ter ustreznih institucij in organov Evropske unije, bi ga bilo treba zasnovati tako, da se prepreči nalaganje nepotrebnega upravnega bremena.

87. Vključitev enotnega mehanizma spremljanja za vse projekte in pobude bo okrepila usklajene ukrepe. Poleg tega bo strategija racionalizirala spremljanje napredka, določitev prednostnih nalog ter načrtovanje in usklajevanje med državami članicami in/ali institucijami ali organi Evropske unije in hkrati zmanjšala podvajanje prizadevanj.
88. Ko je projekt ali pobuda opredeljena, bi jo bilo treba vključiti v mehanizem za spremljanje v okviru ustreznega strateškega cilja, operativnega cilja in ukrepa. Informacije, ki jih je treba zagotoviti za vsak projekt ali pobudo, bi morale vključevati vsaj:
- a. Opis
 - b. Področje uporabe in namen
 - c. Ustrezen strateški in operativni cilj
 - d. Ustrezna delovna področja
 - e. Pričakovane koristi
 - f. Sodelujoče države članice in/ali organizacije, s kratkim opisom vlog in odgovornosti vsake strani (zlasti kadar imajo različne vloge)
 - g. Časovni raspored
 - h. Viri financiranja (financiranje EU ali drugo)
 - i. Soodvisnosti in morebitne sinergije z drugimi projekti (če je ustrezno)
 - j. Status
89. Te informacije bi morale osebe in subjekti, odgovorni za vsak projekt ali pobudo, posodabljati vsaj enkrat letno. To bi bilo treba storiti brez poseganja v obveznosti poročanja, ki se uporabljajo v drugih okvirih (na primer pregled stanja na področju pravosodja), ali so določene v zakonodajnih aktih, pri čemer bi se bilo treba izogibati podvajanju prizadevanj.

90. Šestmesečno predsedstvo Sveta Evropske unije bi moralo pristojno delovno skupino redno obveščati o napredku in rezultatih projektov in pobud, vključenih v mehanizem za spremljanje. To bi moralo biti namenjeno zagotavljanju smernic o delu na področju e-pravosodja, v skladu s to strategijo.
91. Orodje za skupno spremljanje bi moralo biti dostopno za namene poročanja, da bi čim bolj zmanjšali upravno breme. Generalni sekretariat Sveta bi moral predsedstvu pomagati z gostitvijo in zagotavljanjem delovanja orodja za spremljanje.
92. Predloge za vključitev projektov ali pobud v mehanizem za spremljanje bi morala analizirati in o njih odločati pristojna delovna skupina Sveta.
93. Evropsko komisijo bi morala države članice obveščati o stanju in rezultatih svojih projektov ali pobud.
-